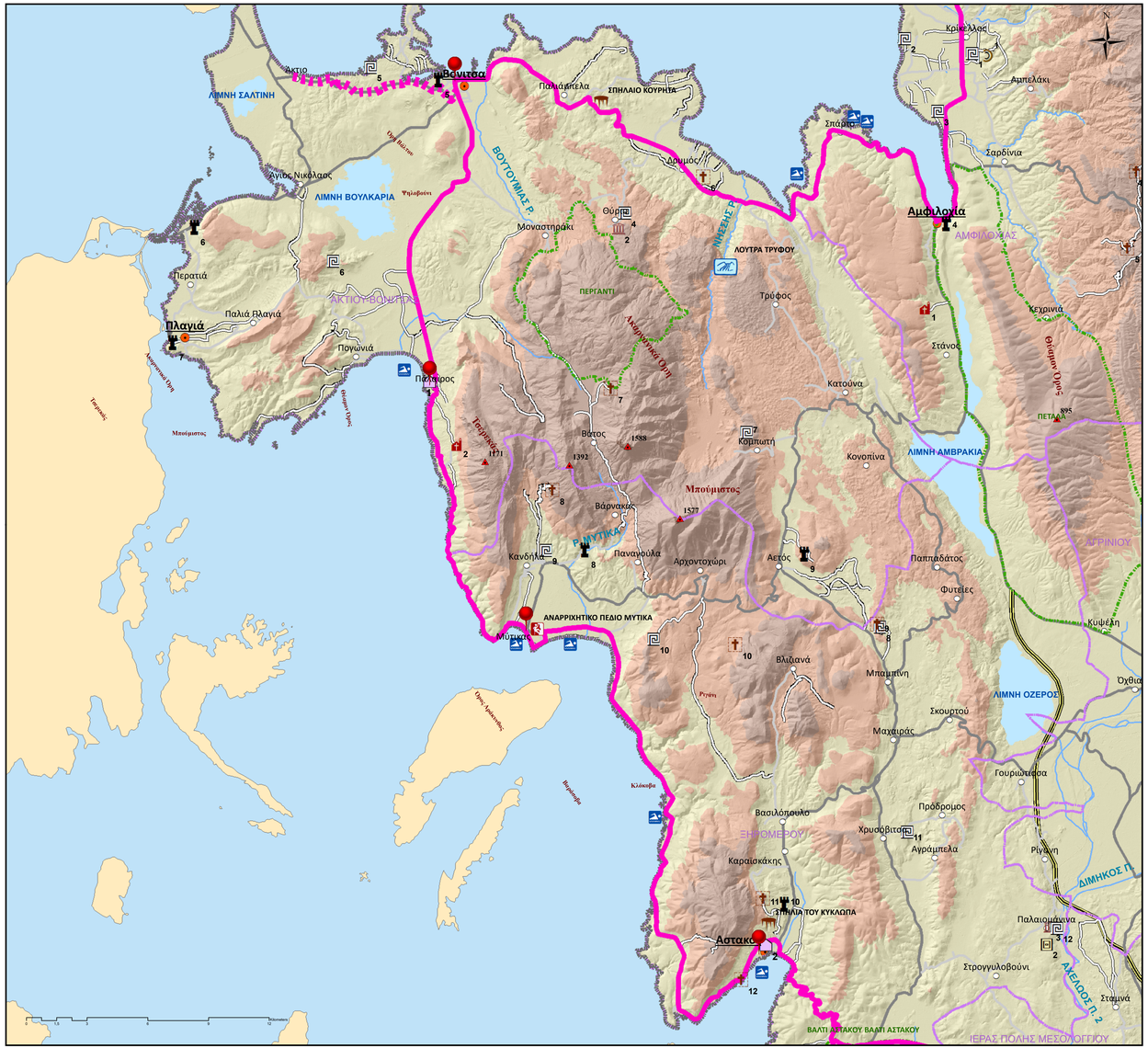

Μονές

1. Ιερό Μονή Συγγενών

Βρίσκεται μεταξύ των οικισμών Χρυσοράχης και Φλωμάδας. Ζωζέτα το καθολικό της Μονής, που χρονολογείται τον 16ο αι.

2. Ιερό Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου (Δρυμονάρι)

Βρίσκεται 1χλμ. δυτικά του οικισμού Δρυμονάρι και η κατασκευή της χρονολογείται στις αρχές του 16ου αι.

3. Ιερό Μονή Ρέθα

Βρίσκεται στα ορεινά σύνορα της Αιτωλοακαρνανίας με την Ήπειρο. Πρόκειται για μια μονή κτισμένη περίπου στα 1400 μ.Υ.

4. Ιερό Μονή Αγ. Παρασκευής

Βρίσκεται βόρεια του οικισμού Βαρελάδες. Πιθανολογείται ότι κτίστηκε περί το 1906.

5. Ιερό Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου

Βρίσκεται περίπου 4 χλμ. νότια του χωριού Βαρελάδα. Ανεγέρθη το 1783 και ο ναός είναι μονόκλιτος σταυροπέτρινος με τρούλο οκτάγωνο.

6. Ιερό Μονή Αγ. Δημητρίου

Βρίσκεται ανατολικά από το χωριό Δρυμός, είναι μνημείο της νεότερης περιόδου και είναι μετερ. της Ι. Μ. Παντοκράτορα Αγγελοκαστρου.

7. Ιερό Μονή Ρόμβου

Βρίσκεται βόρεια του χωριού Βάτος στα Ακαρνανικά Όρη και κατά παράδοση η ίδρυσή της έγινε 100 χρόνια μετά την άλωση της Κων/πολης.

8. Ιερό Μονή Αγ. Παρασκευής

Βρίσκεται σε απόσταση 5 χλμ. περίπου από το χωριό Κανθήλα και χρονολογείται μεταξύ του 5ου και 11ο αι. μΧ με λεξιμαύες τοιχογραφίες.

9. Ιερό Μονή Αγ. Γεωργίου (Πόρτα Μπαμπίνης)

Είναι ιστορικής σημασίας. Πρόκειται για μεταβυζαντινό καθολικό, κτισμένη νοτιοδυτικά της σχεδίας πόλης των Φατιών

10. Ιερά Μονή Παναγίας Ζαπατίνας

Βρίσκεται σε απόσταση 4χλμ. περίπου νοτιοανατολικά του Αρχοντοχωρίου και πρόκειται για καστρομοναστήρι με μεγάλο περιτειχισμένο περίβολο.

11. Ιερά Μονή Προφήτη Ηλία Αστακού

Βρίσκεται βόρεια της πόλης Αστακού και χρονολογείται από τα βυζαντινά χρόνια.

12. Ιερά Μονή Αγ. Γεωργίου Αστακού

Βρίσκεται 3χλμ. περίπου δυτικά του οικισμού Αστακού. Πρόκειται για παλιό ξυλκλήσι που μετατράπηκε σε Μονή το 1990.

13. Ιερά Μονή Παναγιάς Φανερωμένης Αστακού

Βρίσκεται στο Βαλτί Αστακού και το εκκλησάκι είναι κτισμένο σε μια απόκρημνη πλαγιά μέσα στη σπηλιά που βρέθηκε η θαυματουργή εικόνα.

14. Ιερά Μονή Παναγίας Λεσνιώτισσας

Βρίσκεται νοτιοδυτικά του Λεσνίου εκεί που στην αρχαιότητα ήταν η λίμνη Κυνία Κτίστηκε το 1595, είναι ρυθμού βασιλικής.

15. Ιερά Μονή Ταξιαρχών Μεσολογγίου

Βρίσκεται νοτιοδυτικά του οικισμού Νεοχώρι. Το ηγουμενείο του κτίστηκε το το 1742 και έχει μια ασυνήθιστη φρουριακή κατασκευή.

16. Ιερά Μονή Βλαχερνών

Βρίσκεται μεταξύ των χωριών Απωλιάδι και Νεοχώρι Μεσολογγίου.

17. Ιερά Μονή Αγ. Γεωργίου Μεσολογγίου

Βρίσκεται βόρεια του χωριού Αγριάλα και στον εγκαταλελειμμένο οικισμό Κούνινας.

18. Ιερά Μονή Παναγίας Τρημίτου.

Βρίσκεται βορειοανατολικά του χωριού Κουτσοχέρι.

19. Ιερά Μονή Παναγίας Ελεούσας

Βρίσκεται στο Σαλμενίκο Ερινεού και κτίστηκε κατά τον 16ο αι. σε περιοχή που υπήρχε φρούριο στις αρχές του 13ου αιώνα.

20. Ιερά Μονή Αγίου Ιωάννου Θεολόγου Βερινού

Βρίσκεται πλησίον του χωριού Βερίνο, σε υψόμετρο 800 μ.) και σε απόσταση 30 λεπτών από το Αίγιο. Πιθανόν ιδρύθηκε κατά τον 14ο αι.

21. Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου (Πεπελενίτσης)

Βρίσκεται απέναντι από τη Μονή Ταξιαρχών και πλησίον του χωριού Κοινινιά Αιγιαλείας. Κτίστηκε τον 15ο αι. και καταστράφηκε από πυρκαγιά το 2007 πλην του ναού.

22. Ιερά Μονή Παμμεγίστων Ταξιαρχών

Βρίσκεται 15 χλμ από το Αίγιο κοντά στο χωριό Πυργάκι και κτίστηκε στη σημερινή του μορφή, τον 18ο αι. μετά από αλλεπάλληλες καταστροφές. Εκεί βρίσκεται και η σκήτη του Οσίου Λουκά του Αγείου

23. Ιερά Μονή Μεγάλου Σπηλαίου

Βρίσκεται στο ανοιγμένο μεγάλου σπηλαίου, στις βόρειες παρυφές ορεσινής του Χελμού, πάνω από την χαράδρα του Βουραϊκού ποταμού.

24. Ιερά Μονή Παναγιάς

Βρίσκεται νοτιοδυτικά του οικισμού Τράπεζης Αιγιάλειας και σε απόσταση 2 χλμ. περίπου από την Ιερά Μονή Αγίας Τριάδας Βουρών.

25. Ιερά Μονή Αγίας Τριάδας Ακράτας

Αρχικά βρίσκεται στη θέση Πορί ή Κολυνίτης και στις αρχές του 18ου αιώνα μεταφέρθηκε πλησίον του χωριού Βούτσικο. Ο ναΐσκος της αγιογραφήθηκε το 1751.

26. Ιερά Μονή Αγίου Βασιλείου

Βρίσκεται κοντά στο χωριό Αμπελόκηπο Αιγιαλείας, είναι κατασκευασμένο μέσα σε βράχο σε υψόμετρο 800 μέτρων.

27. Ιερά Μονή Αγίας Τριάδας (Βουρών Διακοπτού)

Βρίσκεται πλησίον του χωριού Τριάδα της Α.Ε. Διακοπτού, ιδρύθηκε κατά τα τέλη του 14ου αιώνα και είναι έρημο σήμερα.

Αξιόλογες Εκκλησίες

1.Εκκλησάκι Παναγιάς Φοινικιάς

Βρίσκεται λίγα χιλιόμετρα έξω από το Μεσολόγγι, στον δρόμο προς το Αιτωλικό. Το εκκλησάκι κτίστηκε το 1804 και βρίσκεται σε μια νησίδα, μέσα στα νερά της Λιμνοθάλασσας.

Βυζαντινά Μνημεία

1. Ιερό Ναός Κοίμησης της Θεοτόκου (Αμβρακιάς)

Βρίσκεται μεταξύ της Αμφιλοχίας και του οικισμού Σταυός. Σύμφωνα με τη σκαλιστή επιγραφή της εισόδου χτίστηκε το 1680 και ήταν κατάγραφος με τοιχογραφίες, μερικά δείγματα των οποίων σώζονται σήμερα.

2. Ιερό Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου (Δρυμονάρι)

Βρίσκεται 1χλμ. δυτικά του οικισμού Δρυμονάρι και η κατασκευή της χρονολογείται στις αρχές του 16ου αι.

3. Ιερό Μονή Ρέθα

Βρίσκεται στα ορεινά σύνορα της Αιτωλοακαρνανίας με την Ήπειρο. Πρόκειται για μια μονή κτισμένη περίπου στα 1400 μ.Υ.

4. Ιερά Μονή Αγ. Παρασκευής

Βρίσκεται βόρεια του οικισμού Βαρελάδες. Πιθανολογείται ότι κτίστηκε περί το 1906.

5. Ιερά Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου

Βρίσκεται περίπου 4 χλμ. νότια του χωριού Βαρελάδα. Ανεγέρθη το 1783 και ο ναός είναι μονόκλιτος σταυροπέτρινος με τρούλο οκτάγωνο.

6. Ιερά Μονή Αγ. Δημητρίου

Βρίσκεται ανατολικά από το χωριό Δρυμός, είναι μνημείο της νεότερης περιόδου και είναι μετερ. της Ι. Μ. Παντοκράτορα Αγγελοκαστρου.

7. Ιερά Μονή Ρόμβου

Βρίσκεται βόρεια του χωριού Βάτος στα Ακαρνανικά Όρη και κατά παράδοση η ίδρυσή της έγινε 100 χρόνια μετά την άλωση της Κων/πολης.

8. Ιερά Μονή Αγ. Παρασκευής

Βρίσκεται σε απόσταση 5 χλμ. περίπου από το χωριό Κανθήλα και χρονολογείται μεταξύ του 5ου και 11ο αι. μΧ με λεξιμαύες τοιχογραφίες.

9. Ιερά Μονή Αγ. Γεωργίου (Πόρτα Μπαμπίνης)

Είναι ιστορικής σημασίας. Πρόκειται για μεταβυζαντινό καθολικό, κτισμένη νοτιοδυτικά της σχεδίας πόλης των Φατιών

10. Ιερά Μονή Παναγιάς Ζαπατίνας

Βρίσκεται σε απόσταση 4χλμ. περίπου νοτιοανατολικά του Αρχοντοχωρίου και πρόκειται για καστρομοναστήρι με μεγάλο περιτειχισμένο περίβολο.

11. Ιερά Μονή Προφήτη Ηλία Αστακού

Βρίσκεται βόρεια της πόλης Αστακού και χρονολογείται από τα βυζαντινά χρόνια.

12. Ιερά Μονή Αγ. Γεωργίου Αστακού

Βρίσκεται 3χλμ. περίπου δυτικά του οικισμού Αστακού. Πρόκειται για παλιό ξυλκλήσι που μετατράπηκε σε Μονή το 1990.

13. Ιερά Μονή Παναγιάς Φανερωμένης Αστακού

Βρίσκεται στο Βαλτί Αστακού και το εκκλησάκι είναι κτισμένο σε μια απόκρημνη πλαγιά μέσα στη σπηλιά που βρέθηκε η θαυματουργή εικόνα.

14. Ιερά Μονή Παναγίας Λεσνιώτισσας

Βρίσκεται νοτιοδυτικά του Λεσνίου εκεί που στην αρχαιότητα ήταν η λίμνη Κυνία Κτίστηκε το 1595, είναι ρυθμού βασιλικής.

15. Ιερά Μονή Ταξιαρχών Μεσολογγίου

Βρίσκεται νοτιοδυτικά του οικισμού Νεοχώρι. Το ηγουμενείο του κτίστηκε το το 1742 και έχει μια ασυνήθιστη φρουριακή κατασκευή.

16. Ιερά Μονή Βλαχερνών

Βρίσκεται μεταξύ των χωριών Απωλιάδι και Νεοχώρι Μεσολογγίου.

17. Ιερά Μονή Αγ. Γεωργίου Μεσολογγίου

Βρίσκεται βόρεια του χωριού Αγριάλα και στον εγκαταλελειμμένο οικισμό Κούνινας.

18. Ιερά Μονή Παναγιάς Τρημίτου.

Βρίσκεται βορειοανατολικά του χωριού Κουτσοχέρι.

19. Ιερά Μονή Παναγιάς Ελεούσας

Βρίσκεται στο Σαλμενίκο Ερινεού και κτίστηκε κατά τον 16ο αι. σε περιοχή που υπήρχε φρούριο στις αρχές του 13ου αιώνα.

20. Ιερά Μονή Αγίου Ιωάννου Θεολόγου Βερινού

Βρίσκεται πλησίον του χωριού Βερίνο, σε υψόμετρο 800 μ.) και σε απόσταση 30 λεπτών από το Αίγιο. Πιθανόν ιδρύθηκε κατά τον 14ο αι.

21. Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου (Πεπελενίτσης)

Βρίσκεται απέναντι από τη Μονή Ταξιαρχών και πλησίον του χωριού Κοινινιά Αιγιαλείας. Κτίστηκε τον 15ο αι. και καταστράφηκε από πυρκαγιά το 2007 πλην του ναού.

22. Ιερά Μονή Παμμεγίστων Ταξιαρχών

Βρίσκεται 15 χλμ από το Αίγιο κοντά στο χωριό Πυργάκι και κτίστηκε στη σημερινή του μορφή, τον 18ο αι. μετά από αλλεπάλληλες καταστροφές. Εκεί βρίσκεται και η σκήτη του Οσίου Λουκά του Αγείου

23. Ιερά Μονή Μεγάλου Σπηλαίου

Βρίσκεται στο ανοιγμένο μεγάλου σπηλαίου, στις βόρειες παρυφές ορεσινής του Χελμού, πάνω από την χαράδρα του Βουραϊκού ποταμού.

24. Ιερά Μονή Παναγιάς

Βρίσκεται νοτιοδυτικά του οικισμού Τράπεζης Αιγιάλειας και σε απόσταση 2 χλμ. περίπου από την Ιερά Μονή Αγίας Τριάδας Βουρών.

25. Ιερά Μονή Αγίας Τριάδας Ακράτας

Αρχικά βρίσκεται στη θέση Πορί ή Κολυνίτης και στις αρχές του 18ου αιώνα μεταφέρθηκε πλησίον του χωριού Βούτσικο. Ο ναΐσκος της αγιογραφήθηκε το 1751.

26. Ιερά Μονή Αγίου Βασιλείου

Βρίσκεται κοντά στο χωριό Αμπελόκηπο Αιγιαλείας, είναι κατασκευασμένο μέσα σε βράχο σε υψόμετρο 800 μέτρων.

27. Ιερά Μονή Αγίας Τριάδας (Βουρών Διακοπτού)

Βρίσκεται πλησίον του χωριού Τριάδα της Α.Ε. Διακοπτού, ιδρύθηκε κατά τα τέλη του 14ου αιώνα και είναι έρημο σήμερα.

Αρχαίες Πόλεις

1. Αμφιλοχικό Άργος

Τα σωζόμενα ερείπια βρίσκονται στη θέση "Κανονίρο" στην Τ. Κ. Αμπελακίου. Ήταν η πρωτεύουσα του αρχαίου κράτους της Αμφιλοχίας και είχε ιδρυθεί σε χρόνους προγενέστερους του 5ου αιώνα π.Χ.

2. Αρχαίες Όλπες

Βρίσκεται 1 χλμ. από το χωριό Μπούκα στο λόφο Αγγελοβούνι, στον οποίο σήμερα αρχαιότητα θεωρείτο ότι ήταν τα τειχισμένα δικαστήρια του κοινού των Ακαρνάνων. Στο χώρο σώζονται διαμορφωμένες πέτρες, βάσεις κτιρίων και ναού.

3. Κρήνες

Βρίσκεται τόπο κοντά στην Εθνική Οδό Αμφιλοχίας - Ιωαννίνων, στη θέση "Παλιαλιμός". Ήταν μία από τις τέσσερα συνοικιά πόλης του αρχαίου κράτους της Αμφιλοχίας.Τα τείχη της πόλης σώζονται έως σήμερα.

4. Αρχαίο Θύρρειο

Βρίσκεται 2 χλμ. ΝΑ της Βόνιτσας. Εσωτερικά της ορίχωρης της πόλης υπάρχει μεγάλος αριθμός από θεμέλια οικιών και άλλων οικοδομημάτων, ίχνη της αρχαίας στοάς σε ένα τέλπιμμα διαμορφωμένο με ανάλημμα.

5. Αρχαίο Ανακτόριο

Βρίσκεται στο λόφο «Καστρί» ή της Βόνιτσας. Η ακρόπολη περικλείεται από κυκλικό περίβολο, ενώ 2 πο μεγάλοι περίβολοι ανήκουν στην ορίχωρη της πόλης. Στο εσωτερικό είναι ορατά κύρια της πόλης, η αγορά και ένα λιμάνι.

6. Αρχαία Παλαίρα

Βρίσκεται 15 χλμ. ΝΔ της Βόνιτσας. Ο ορυχωρισμένος της περιβόλος, συνιστικού μήκους 2 περίπου χλμ., αποτελεί ένα από τα εκπληκτικότερα δείγματα της Ακαρνανικής ορυχωρωτικής τέχνης και διατηρείται ακόμα άρθιος σε άλο το μεγαλείο του.

7. Αρχαία Τορύβεια

Βρίσκεται σε λόφο 500 μ. Β. Βα χωριού Κομπωτή. Στο εσωτερικό είναι ορατά ίχνη πυκνοδομημένων οικιακών κατασκευασμένες με κυκλώπεια τοιχοποιία. Επίσης διακρίνονται αρκετές κυκλικές σπέντες από ορθογωνικές λιθοπλίνθους

8. Αρχαίες Φυτέες (Μπαμπίνη)

Βρίσκεται 2 χλμ. περίπου Β του χωριού Μπαμπίνη και είναι η αρχαία ακαρνανική πόλη Φυτέες. Η ορύχωρη περιβάλλει 2 λόφους, της 1.Μ. Αγ. Γεωργίου και τον σήμερα προς Β και δίνει την εντύπωση μιας πόλης με δύο ακροπόλεις

9. Αρχαία Αλύζια

Βρίσκεται ανατολικά του χωριού Κανθήλα. Στην περιοχή σώζονται τα τείχη της Αρχαίας Αλυζίας κατασκευασμένα σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα και τα ερείπια 4 ομώνυμων πύργων.

10. Καστρί Αλυζίας

Βρίσκεται 6,5 χλμ. ΝΑ της αρχαίας Αλυζίας (Κανθήλας). Στην πλίνη της εποδού σε ένα μεγάλο βράχο, είναι σκαλισμένα 2 περίφημα μνημειακά ανάγλυφα, του ροπαλοφόρου Ηρακλή με την Αθηνά και του Ασκληπιού με την Υγεία.

11. Αρχαία Κόρυνα

Βρίσκεται μεταξύ των χωρίων Χρυσοβίτσα και Πρόδρομος. Σώζονται η Ακρόπολη, τα κυκλώπεια τείχη της πόλεως και έχουν βρεθεί αρχαίοι τάφοι με σημαντικά ευρήματα, που ανήκουν στην υστεροελλαδική εποχή (1425-1100π.Χ).

12. Αρχαία Σαυρία

Βρίσκεται 4 χλμ. Βα του Μεσολογγίου, στο ΒΑ του σημερινού χωριού Παλαιομάννα σε περιβάλλοι της περιλαμβάνει την ορύχωση και την δπτική (χωρισμένη με διατάξεις) ακρόπολης της. Έχει συνολικό μήκος περί τα 1.700 μ.

13. Αρχαίες Οινιάδες

Βρίσκεται 4 χλμ. Δ του χωριού Κατοχή. Τα τείχη έχουν πάχος 2,60 μ., μέγεθο σωζόμενο ύψος 6 μ. και περίμετρο 6,5 χλμ. Το θέατρο είναι λαξευμένο στον πορώδη ασβεστολιθικό βράχο της πλαγιάς, χρονολογείται από τον 4ο αι. π.Χ.

14. Αρχαία Πλευρώνα

Βρίσκεται στης παρυφές του Αράκυνθου ΒΔ του Μεσολογγίου.Στα σωζόμενα ευρήματα της πόλης ξεχωριστή θέση κατέχει το θέατρο, που ανήκει στο τέλος του 3ου αι. π.Χ.Την Ακρόπολη διακρίνομε μικρό ναό της Αφροδίτης Αθηνάς.

15. Αρχαία Αλίκυρνα

Βρίσκεται στη θέση «Χλίκα Σπίτια» κοντά στο σημερινό οικισμό Άγιος Θωμάς. Έχουν βρεθεί θεμέλια αρχαίων οικοδομημάτων. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον αποτελούν αρχαία ορυκτά αποχέτευσης και τμήμα χαλκόστρωτου δαπέδου αρχαίας κατοικίας.

16. Αρχαία Καλυδώνα

Βρίσκεται στους δύο γειτονικούς λόφους «Κούρεγκα» κοντά στο Ευηνοχώρι. Στο χώρο σώζονται το αρχαίο θέατρο, το Ηρώιο, ο ναός του Καλυδώνιου Ηρωα Λέοντα και τους ναούς της Λαφρίας Αρτέμιδος και του Απόλλωνα.

17. Αρχαία Χαλκίς

Βρίσκεται Δ του χωριού Κάλυ Βασιλική. Στο πλάτωμα της ανατολικής πλευράς του λόφου βρέθηκαν τμήματα εργαστηρίων, αποθηκών και οικιών της Αρχαϊκής, Κλασικής και πρώιμης Ελληνιστικής περιόδου.

18. Αρχαία Μακώνεια

Βρίσκεται στη θέση «Παλιόκαστρο» της ομώνυμης κοινότητας του Δ. Αντιρρίου. Το τείχος της ακρόπολης, μήκους 377 μ., περιβάλλει την ανδηρωτή και σχεδόν επίπεδη κορυφή λόφου εμβαδού 8.800 μ2 και διαθέτει 8 πύργους και 4 πύλες.

Λοιποί Αρχαιολογικοί Χώροι

Αρχαία Λείψανα

1. Βυθισμένη αρχαία πόλη (Πλατυγιάλι)

Βρίσκεται σε απόσταση 12 χλμ. Ν του Αστακού μεταξύ των ακρωτηρίων Κάρλι Γλώσσα και Στενή Γωνιά.Ο προϊστορικός οικισμός βρισκόταν στο μυχό του κόλπου. Τοίχοι κτισμένοι διακρίνονται σε μα ζώνη 400 μ. παράλληλα προς την ακτογραμμή και σε απόσταση 130 μ. απ' αυτήν.

2. Θέση "Μίλα" (Παλαιομάννινα)

Βρίσκεται μεταξύ των οικισμών Παλαιομάννινα και Πανιλλόκειο. Έχουν βρεθεί συλημένοι θολωτοί μυκηναϊκοί τάφοι γνωστικών και ύστερων κλασικών χρόνων.

3. Παλαιά Πλευρώνα

Βρίσκεται κοντά στο σημερινό οικισμό Νέων Ψάρων γειτονεύει του Δήμου Ι.Π.Μεσολογγίου και περιλαμβάνει τα συζήγενα ερείπια στους λόφους Γωρτοκάστρο ή Αηρακοβούνι και Πετρόβουνο.

4. Ρωμαϊκές θέρμες Αγ. Θωμά

Βρίσκονται σε απόσταση 2 χλμ. από την πόλη του Μεσολογγίου και μόλις 60μ Β της διασταύρωσης της Ε.Ο. Αντιρρίου - Αγρινίου. Είναι γνωστές ήδη από τον 19 αι. Το κτίριο κτίστηκε στις αρχές του 2ου αι. μ.Χ. τιθάνόν με την ευκαιρία κατασκευής του ρωμαϊκού δρόμου του Τραϊανού.

5. Αρχαϊκός νεώς Τραπεζάς

Βρίσκεται στο κέντρο ορατοδείου, υψομέτρου 440 μ. Αποτελεί τον πυρήνα οχυρωμένης ακροπόλεως, που πιθανά ταυτίζεται με την πόλη των Ρυπών, τόπο άκμασε τους πρώιμους ιστορικούς χρόνους. Ο ναός είναι δωρικός, περίπτερος εκατόμπεδος,από τους πλησιέστερα σωζόμενους στην Αχαΐα.

6. Αρχαία Ελίκη

Στα Νικολαίικα αναλαλούθηκαν εντυπωσιακά αρχιτεκτονικά κατάλοιπα γνωμικών κτιρίων (8ος-7ος αι. π.Χ.) με πλούσια ευρήματα της καθεμιαρχής ζωής των ενοίκων τους. Τα νέα ευρήματα στο Ρήζιμιαο προσφέρουν ενδείξεις για την ύπαρξη εκεί ερεπίων της χαμένης κλασικής Ελίκης.

7. Αρχαία Κερύνεια

Πλησίον του χωριού Μαμουσιά του Δ. Διακοπτού υπάρχουν τα λείψανα της πανάρχαιας πόλης Κερύνεια, που πήρξε η ακρόπολη της ιωνικής πόλης Ελίκη. Σώζονται τα τείχη της πόλης και το ελληνιστικό ηρώιο.

Αρχαίοι Ναοί

1. Ιερό Λαφρίας Αρτέμιδος και Λαφρίου Απόλλωνος

Σημαντικότατο Αιτωλικό ιερό, στην αρχαία Καλυδώνα, το οποίο είναι γνωστό ως Λαφρεία Ο ναός, του οποίου σώζονται μόνο τα θεμέλια, είχε τρεις κύριες κατασκευαστικές φάσεις η αρχική στο τέλος του 7ου αιώνα π.Χ. και η τελευταία το 360 π.Χ. Στο ναό υπήρχε χρυσελεφάντινο άγαλμα της θεάς.

Κάστρα - Πύργοι - Φρούρια

1. Κούλια Κομποτίου

Βρίσκεται στην περιοχή Πλατύ, στο δρόμο που ενώνει το Κομπότι με τη Φλωράδα. Αποτελεί μεβρωσιό φυλάκιο που κατασκευάστηκε από τους Τούρκους. Είναι κυλινδρικού σχήματος με εξωτερική διάμετρο 14 μ. και έχει 2 ορόφους.

2. Κούλια στις Γεντάφρασσες

Βρίσκεται σε χαμηλό ύψωμα Ν από το Κομπότι. Έχει όμοια χαρακτηριστικά με την προηγούμενη κούλια.

3. Κούλια Αγρίλου

Βρίσκεται 1,5 χλμ Ν από τη Σικιούλα Αιτωλοακαρνανίας και 3,5 χλμ Α από τις Σιωές Άρτας. Έχει όμοια χαρακτηριστικά με την προηγούμενη κούλια.

4. Αγιάς Λιμνιάς

Βρίσκεται 2 χλμ. ΝΑ της Αμφιλοχίας. Παρουσιάζεται ως τειχισμένη ακρόπολη με δύο μακρά τείχη καλά διατηρημένα, που κατεβαίνουν προς την θάλασσα και χάνονται ανάμεσα στα σύγχρονα οικοδομήματα.

5. Πύργος Μονής Αγίας Παρασκευής

Κάτω από το κάστρο της Βόνιτσας βρίσκονται τα ερείπια τουισχυρού φρουριακού περιβόλου της. Το μόνο που σώζεται από τη μονή είναι το καθολικό της Αγ. Παρασκευής και τα σπαματόνερα της (αξιόλογης αγίασης και του πύργου.

6. Κάστρο του Γρίβα

Βρίσκεται περί το 1 χλμ. Α από τη γέφυρα της Λευκάδας και είναι από τα κάστρα που έχτισε στις αρχές του 16ου αι. ο Αλή Πασάς.Διατηρούνται αρκετά δωμάτια και σποθήκες σε αρκετά όμως από αυτά οι στέγες έχουν καταρρεύσει.

7. Κάστρο Πλαγιάς

Βρίσκεται 1 χλμ. πάνω από τον οικισμό Πλαγιάς και απέναντι από τη Λευκάδα. Αποτελείται από ωμηλό ορυχωματικό περίβολο πλάτους 2,5μ-3μ ενισχυμένο στις 4 γωνίες με ισχυρούς πρισμ/ρούς, 3 κυκλικούς και 1 πολυγωνικό.

8. Κάστρο Βάρνακα

Ερείπια κάστρου στην τοποθεσία «Γλώσσες» κοντά στο χωριό Βάρνακας στην περιοχή Αλυζίας. Σώζονταικα μεγάλο μέρος των τειχών, λίγα υπόγεια δωμάτια, πύργοι και ίχνη από κυκλικό/κατεστιά δίδυσμο.

9. Κάστρο Αετού

Είναι απέναντι από το χωριό του Αετού. Οι τοίχοι έχουν κατασκευαστεί από ακανόνιστους πωρόλιθους της περιοχής και σώζονται αρκετά κομμάτια σε σύμπηξης σε αρκετά όμως από αυτά οι στέγες έχουν καταρρεύσει.

10. Κάστρο της Δραγομάτσου

Βρίσκεται 8 περ. σημερινής κωμόπολης του Αστακού.Εντός των τειχών του σώζονται τα ερείπια τριών ναών: 1.τρίκλιτη βασιλική της Αγ. Ακατερίνης ή της Θεοτόκου, 2. σταυροειδέστερος ναός του 10ου αι. και 3. μονόχωρη βασιλική.

11. Αγιάς Ιβάρια

Βρίσκεται πάνω στο λόφο του Αγίου Ηλία του Δ. Αιτωλικού. Σημαντικά πρόσφορικά ευρήματα στην περιοχή είναι: Νεολιθικός οικισμός στα ΝΔ της πόλης,4 θολωτοί τάφοι της ΥΕ Ι περιόδου και θαλαμώτός τάφος της ίδιας περιόδου στην πλαγιά του ομώνυμου χωριού.

12. Κούλια κυρα-Βασιλικής

Είναι Μεσαιωνικός πύργος που βρίσκεται σε λόφο πάνω από τη Κατοχή. Κτίστηκε από τους Βυζαντινούς του Δεσποτάτου της Ήπείρου τον 14ο αι. Πρόκειται για τετράγωνο κτίριο από αργολίθιαους με μήκος εξωτερικής πλευράς 6,5 μ.

13. Κάστρο Πάγκαλης

Στη ΝΑ πλευρά της Βαρδούσας διατηρούνται τα τεβλήντκά τείχη του αχυρού κάστρου. Τμήματα του τείχους σώζονται μόνο σήμερα πάνω από την Καβρομίμη (Λιμνοπόλιο), που ήταν λιμάνι.

14. Κάστρο Αντιρρίου

Είναι κτισμένο στο υπόπεδο ακρο της Αιτωλοακαρνανίας, απέναντι από την Πελοπόννησο. Αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα επιβαλλόσεσου ακρωτ εκτικής κυρίως αρχιτεκτονικής. Η κατοική του είναι σχεδόν εξάγωνη με πολυγωνικούς προμαχώνες στις γωνίες του.

15. Κάστρο Ρίου

Οχυρωματικό έργο του Σουλτάνου Βαγιαζήτ Β', χτίστηκε απέναντι από το κάστρο του Αντιρρίου για να ελέγχεται το θαλάσσιο πέρασμα, από το όνομα Πλαγγος στον Κορινθιακό Κόλπο. Έχει εξωτερικά σχήμα ισοπλευλούς τριγώνου του οποίου η Β γωνία συμπίπτει με τη μύτη της χερσονήσου, ενώ οι δύο του πλευρές είναι παράλληλες.

16. Κάστρο Σαλμενίκου

Βρίσκεται στην Αγιάλα στο όρο του σημερινού δήμου Ερινεού , στο όρος Πανιγιάκό. Σήμερα δεν σώζεται σχεδόν τίποτα από αυτό λόγω καταλοιδήσεων. Χτίστηκε από τους βορύνους του Πρηγκιπάτου της Αχαΐας μεταξύ 1280-1310.

17. Αρχαία Βούρα

Βρίσκεται στην ορεινή περιοχή βορειοδυτικά του Ανω Διακοπτού. Από έρευνες στην περιοχή έχουν βρεθεί ερείπια αρχαίου θεάτρου, ίχνη τειχών, πολλά κρέμ με κέραμος τύχης ανάλυσης, νομίμματα που παραστάνουν τη σπηλιά και το άγαλμα του Ηρακλή κ.α.

Λοιποί Αρχαιολογικοί Χώροι

Αρχαία Θέατρα

1. Αμφιλοχικό Άργους Η θέση που είναι γνωστή ήδη από το 1916. Μόχα σήμερα δεν έχει πραγματοποιηθεί η έρευνά του.

2. Ονιούδων Είναι κτισμένο κοντά στην Αγορά. Το κοίλο του θεάτρου είναι λαξευμένο σε γκρίζο τοπικό ασβεστόλιθο, είναι μεγαλύτερο από ένα ημικύκλιο και αποτελείται από 28 σειρές εδωλίων, εκ των οποίων διατηρούνται μόνο 19.

3. Πλευρώνας Βρίσκεται στη Δ πλευρά της ορίχωρης της αρχαίας πόλης, σε απόσταση 130 μ. από την κεντρική πύλη. Η ορχήστρα έχει διάμετρο 11,6 μ., είναι διαμορφωμένη με χώμα στο φυσικό έδαφος και το κοίλο σε φυσικά βραχώδες πρανές.

4. Καλυδώνας Σε χαμηλό σημείο της νότιας πλαγιάς του λόφου του Λαφρίου είναι κατασκευασμένο το «κοίλο θέατρο» αποτελούμενο από 26 σειρές εδωλίων,οι οποίες ακολουθούν το περίγραμμα της ορθογώνιας ορχήστρας με διαστάσεις 16 μ. x 14 μ. περίπου.

5. Μακύνεια Βρίσκεται σε μικρό πλάτωμα στα ΝΑ της ακρότομης.Τα εδώλια είναι κατασκευασμένα από γκρεμπτσάσινο ψαμμιτολίθο της περιοχής. Η ορχήστρα είναι επίπεδη τοξοειδής χωρίς σηνιό απορροής ομβρίων υδάτων.

6. Αρχαίας Αιγείρας Είναι κτισμένο στη Β πλαγιά τεχνητού λόφου και εν μέρει λαξευμένο στο φυσικό βράχο. Έχει πεταλοσχημο κοίλο και βρίσκεται σε υψόμετρο 350μ. Β της ακρότομης. Η κατασκευή του χρονολογείται στο α' μισό του 3ου αι. π.Χ., γύρω στα 280-250 π.Χ.

Αξιόλογα Κτίσματα

1. Κατοικία Κ. και Ι. Γάγκου (Πάλαιρος)

Πρόκειται για εξόλογο, λίθινο, κεραμοσκεπές διώροφο κτίριο,του 1879. Στην πρόσοψη συμμετρική πρόταση του διαχήνιαμε ορθογώνια ανοίγματα που περιβάλλονται από σοβάντα κορνίζα.Εσωτερικά είναι πλούσια διακοσμημ